

Tarptautinė neuromokslų istorijos konferencija Vilniaus universitete

Šių metų liepos 8–11 d. Vilniaus universitete įvyko Tarptautinės neuromokslų istorijos draugijos (*International Society for the History of the Neurosciences*, ISHN) XXIV konferencija.

Tarptautinė neuromokslų istorijos draugija – pasaulinė organizacija, vienijanti mokslo istorikus, neurologus, psichologus, psichiatrus, farmacininkus, neurochirurgus, neuromokslininkus ir kitų specialybų profesionalus. Draugijos kasmetinės konferencijos vyksta kartą per metus, kas-kart vis kituose pasaulyje miestuose. ISHN tikslas – skatinti įvairių šalių mokslininkų, besidominčių neuromokslų istorija, bendradarbiavimą, tyrimus neuromokslų istorijos srityje, švietimą ir susidomėjimą neuromokslų istorija. Šių metų konferencija vyko Vilniuje, minint Vilniaus universiteto (VU) 440 metų iškūrimo jubilieju. Iki šiol, mūsų žiniomis, tokio pobūdžio konferencijų Lietuvoje nėra buvę.

Vienas konferencijos organizatorų prof. Algirdas Utkus yra Vilniaus medicinos draugijos, įkurto Jozefo Francko 1805 m., aktyviai skatinančios ir remiančios medicinos istorijos tyrinėjimus, pirminkas. Konferencijos organizatorius dr. Ramūnas Kondratas, VU muziejaus direktorius, dar 1977 m. Harvardo universitete yra parengęs ir apgynęs disertaciją „Joseph Frank (1771–1842) and the development of clinical medicine“ bei padėjęs pagrindus tolesniems medicinos istorijos tyrimams Lietuvoje. Organizatorės prof. Rūta Mameniškienė ir doc. Rasa Kizlaitienė yra recenzuojamo žurnalo „Neurologijos seminarai“

straipsnių epilepsijos ir išsėtinės sklerozės istorinių bruožų tema autorės. Prof. Dalius Jatužis ir dokt. Eglė Sakalauskaitė-Juodeikienė parengė ir pristatė 2016 ir 2017 m. ISHN konferencijoje, vykusiose Maastrichte (Olandija) ir Bezansone (Prancūzija), pranešimus Lietuvos neuromokslų istorijos tematika. ISHN, vadovaujama jos prezidento neuropsychologo J. Wayne Lazar (Niujorkas, JAV), taip pat aktyviai prisidėjo prie renginio Vilniuje organizavimo.

Keturių dienų tarptautinė mokslinė konferencija vyko anglų kalba. Konferenciją atidarė VU Medicinos fakulteto dekanas prof. Algirdas Utkus istoriniu pranešimu apie Vilniaus universiteto įkūrimą ir vystymąsi. Tą pačią dieną vykusiame simpoziume „Lietuvos neuromokslų istorija“ prof. Dalius Jatužis pristatė pranešimą apie prof. Valmanto Budrio (1958–2015) palikimą Lietuvos neurologijos istorijos, neurologijos mokslo ir meno srityse. Prof. Rūta Mameniškienė perskaitė pranešimą apie traukulių diagnostiką ir gydymą XIX a. pradžios Vilniaus klinikose, doc. Rasa Kizlaitienė – apie išsėtinės sklerozės apraiškas XVII–XIX a. Lietuvoje. Doc. Vilma Gudienė papasakojo apie imperatoriškė Marijos Fiodorovnos (1759–1828) nervų ligas ir jų gydymą 1807–1811 m. carinėje Rusijoje, dr. Ramūnas Kondratas – apie nervų sistemos fiziologijos aiškinimą Andriejaus Sniadeckio (1768–1838) „Organinių būtybių teorijoje“. Gydytoja Tatjana Liakina lygino galvos skausmų klasifikaciją, pateiktą Marcelijaus Oktavijaus Malevičiaus disertacijoje, apgintoje 1829 m. Vilniaus im-

Dr. Ramūnas Kondratas su ISHN prezentuoto J. Wayne Lazar Vilniaus universiteto Aula parva.

Eglės Sakalauskaitės-Juodeikienės nuotr.

Prof. Dalius Jatužis skaito pranešimą Vilniaus universiteto Aula parva.

Eglės Sakalauskaitės-Juodeikienės nuotr.

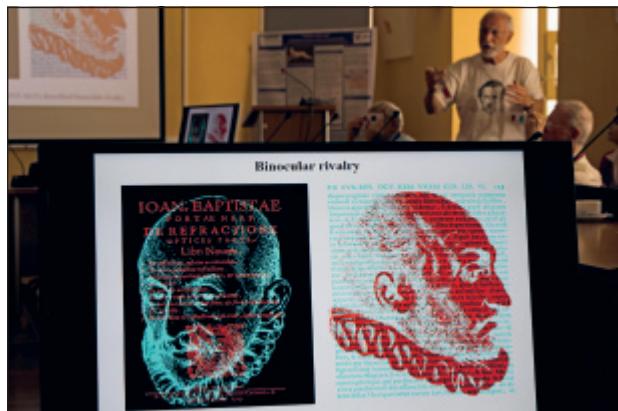
Doc. Paul Eling skaito pranešimą Vilniaus universiteto Senato salėje.

Eglės Sakalauskaitės-Juodeikienės nuotr.

operatoriškajame universitete, su tarptautine galvos skausmų klasifikacija, paskelbta 2018 m. Dr. Aistis Žalnora pa-lygino eugenikos idėjas Vilniuje ir Kaune 1919–1939 m.

Kitomis konferencijos dienomis įvyko simpoziumai, skirti galvos smegenų lokalizacijos teorijos pradininko Franko Jozefo Galo (1758–1828) palikimui nagrinėti (pranešimus skaitė doc. Paul Eling (Olandija), prof. Stanley Finger (JAV), doc. Catherine Storey (Australija), dokt. Eglė Sakalauskaitė-Juodekiene); centrinės nervų sistemos grafinių vaizdų evoliucijai nuo Viduramžių iki XIX a. pab. nagrinėti (pranešimus skaitė prof. Douglas J. Lanska (JAV), dr. Peter J. Koehler (Olandija), J. Wayne Lazar (JAV), Boleslav Lichterman (Rusija) ir kiti).

Išskirtiniai konferencijoje skaityti pranešimai, kurie sulaukė didelio susidomėjimo, buvo prof. Moshe Feinsod (Izraelis) – apie Josiah Stickney Lombard (1842–1904) vykdytą neinvazinę galvos smegenų termometriją, dr. Manon Auffret (Prancūzija) istorinė apomorfino apžvalga, prof. Axel Karenberg (Vokietija) pranešimas apie dvių nacistinės Vokietijos neurologų Max Nonne ir Otfried Fo-

Prof. Nicholas J. Wade skaito pranešimą Vilniaus universite-to Senato salėje.

Eglės Sakalauskaitės-Juodeikienės nuotr.

erster veiklą, Nicoletta Caputi (Italija) – apie neurologinių ligų (insulto, Parkinsono ligos, neurosifilio, migrenos, demencijų) sasajas su meninių gabumų užgimimu, Uwe J. Neubauer (Vokietija) – apie ekstradurinių hematomų chirurginį gydymą XVIII a. pradžioje, prof. Nicholas J. Wade (Didžioji Britanija) – apie istorines stereoskopijos, binokulinio matymo teorijos ištakas su praktinėmis demonstracijomis, Andrew J. Waclawik (JAV) – apie galvos smegenų transiluminacijos („Chun Gun“) metodą, taikytą prieš sukuriant kompiuterinės tomografijos (KT) aparatą, Bart Lutters (Olandija) – apie istorinius *spina bifida* chirurginius gydymo metodus bei jų evoliuciją, prof. Gül A. Rus-sel (JAV) – apie *camera obscura* ir Viduramžių arabų mokslininkų laimėjimus optikos srityje, bei daugelis kitų.

Konferenciją iš dalies rėmė Lietuvos mokslo taryba ir Vilniaus universitetas.

Konferencijos programą ir pranešimų santraukų knygą galima rasti ISHN svetainėje adresu: www.ishn.org

Parengė dokt. Eglė Sakalauskaitė-Juodekiene

ISHN XXIV konferencijos dalyviai išvykoje į Trakus.